

MEMO

AAN Deelnemers AOV-overleg
VAN D. Ellenbroek
DATUM 15 mei 2025
ONDERWERP Reactie quick scan verbonden partijen '25

Reactie quickscan verbonden partijen '25

Jaarlijks wordt in opdracht van de gemeentelijke rekenkamercommissies een quickscan uitgevoerd op de P&C-documenten (begroting en jaarrekening) van verbonden partijen, waaronder VRT. Het primaire doel is om de gemeenteraden te ondersteunen bij behandeling van deze stukken. Afgesproken is dat de verbonden partijen een reactie geven op het rapport en deze reactie via de betreffende ambtelijke overleggen meegeven aan de gemeenten. De reactie zal tevens als bijlage worden gevoegd bij het AB-voorstel over de begroting '26, waarover op 10 juli a.s. een besluit wordt genomen

In de onderstaande tabel is puntsgewijs een reactie op het rapport weergegeven.

Opmerking in het rapport	Reactie
Kernpunten specifiek (2.8, pagina 6)	
Er is een knelpunt rondom inzet van vrijwilligers met name in Almelo en Hengelo. Is er discussie gevoerd over het alternatief van inzetten van meer beroepskrachten?	Het bewuste knelpunt komt voort uit wetgeving: de huidige rechtspositie van brandweervrijwilligers sluit niet aan bij de Europese deeltijdrichtlijn, die gelijke arbeidsvoorwaarden voor deeltijd- en voltijdwerkers voorschrijft. Om de vrijwilligheid te behouden (80% van de brandweercapaciteit wordt gevormd door vrijwilligers) is in afgelopen jaren een juridisch onderscheid gemaakt tussen de rollen van vrijwilligers en beroepskrachten. In essentie komt het erop neer dat van vrijwilligers niet meer kan worden gevraagd om op structurele basis beschikbaar (piket) of via een rooster aanwezig (kazernering) te zijn. In de kazernes van Almelo en Hengelo is dit nog wel het geval. De implementatie van dit onderscheid gaat gepaard met een structurele kostenuitzetting van c.a. 35 mln. landelijk. Dit komt omdat een beroepsaanstelling duurder is dan een vrijwilligersaanstelling. Het Veiligheidsberaad heeft eerder het standpunt ingenomen dat het ministerie van J&V als stelselverantwoordelijke deze kosten dekt. Tot op heden heeft de minister niet gereageerd. De problematiek speelt al sinds 2020. Het wordt dan ook steeds moeilijker om vrijwilligers in Almelo en Hengelo te werven voor een construct van kazernering dat feitelijk "over de datum" is. Hierdoor komt de paraatheid onder druk te staan. Om die reden is via de begroting 2025 een tijdelijke ophoging van de gemeentelijke bijdrage van € 0,3 mln. toegekend om de paraatheidsproblematiek op te vangen (voor een deel met inzet van extra beroepskrachten). De middelen zijn bedoeld als overbrugging totdat de minister zich over de kwestie uitspreekt. We zijn inmiddels weer een jaar verder en zien dat een reactie nog steeds uitblijft. Die radiostilte is voor ons de reden geweest om de kwestie wel bij de risicoparagraaf van de ontwerpbegroting 2026 te betrekken. Temeer ook omdat de omzetting naar beroepskrachten voor deze kazernes eigenlijk de enige realistische uitweg is om aan de Europese regels te voldoen. De reactie samenvattend: • De discussie over de inzet van meer beroepskrachten is in Twente nog niet gevoerd, omdat we in lijn met het standpunt van het Veiligheidsberaad wachten op een reactie van J&V. • De tijdelijke oplossing voor de paraatheidsproblemen die volgen uit de kwestie zijn in de vorige begrotingsronde besproken en in financiële zin gedekt. • Gezien het verloop van de gesprekken met de minister hierover hebben we gemeend er goed aan te doen om het onderwerp wel in de risicoparagraaf van de ontwerpbegroting op te nemen. En een eventuele discussie hierover te betrekken bij het beleidsplan voor de komende beleidsperiode dat nu in voorbereiding is.

Opmerking in het rapport	Reactie
Past het teruggeven van nog overgebleven middelen voor versterking van de crisisbeheersing aan de deelnemers wel als er sprake is van een specifieke uitkering	Het ministerie van J&V heeft in 2023 extra middelen vrijgemaakt om de crisisorganisatie en de informatievoorziening te versterken. De versterkingsgelden dienen in die zin dus een specifiek doel. Tegelijkertijd heeft het ministerie ervoor gekozen om de gelden toe te voegen aan de bestaande rijksbijdrage voor veiligheidsregio's: de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR). Een bijdrage die feitelijk als algemeen dekkingsmiddel wordt ingezet. Een bijdrage waarvoor bovendien globale verantwoordingseisen (SiSa) gelden. In de begroting zijn deze middelen dus structureel gekoppeld aan de versterkingsopgave. Het AB heeft in Q4 van 2023 daartoe een bestedingsplan vastgesteld. In de jaarrekening wordt het resultaat op de uitvoering van de versterkingsopgave verwerkt in het saldo (net zoals dit geldt voor het resultaat op andere activiteiten die worden geacht met de rijksbijdrage te zijn gefinancierd.)
Par. 4.7 detailbevindingen VRT (pag. 20-22)	
<i>Pagina 20 onder kopje : "financieel"</i> Niet expliciet vermeld dat er geen tegenvallers meer te verwachten zijn v.w.b. correcties op waardering van het vastgoed.	Het staat er niet expliciet in, maar het klopt inderdaad dat er geen tegenvallers meer te verwachten zijn in de waardering van ons vastgoed. De materie is nu uitgebreid bekeken en besproken met de accountant.
<i>Pag. 20 midden van de pagina</i> Overgebleven versterkingsgelden van het Rijk.	Zie toelichting bij kernbevinding 2.
<i>Pag. 209 laatste alinea</i> Over investeringen, de sprong in lasten op termijn vanwege collectieve vervanging van voertuigen en teruggaaf van indexruimte.	VRT heeft in 2022 ervoor gekozen om tankautospuitten versneld te vervangen tegen de oorspronkelijke prijscondities. Daarmee zijn forse prijsstijgingen voorkomen. Omdat de begroting rekening houdt met een trendmatige prijsontwikkeling voor het materieel ontstaat er tijdelijk ruimte in de begroting. De ruimte is in de toekomst nodig om het materieel opnieuw te kunnen vervangen. Maar voor nu kan deze ruimte aan de gemeenten worden teruggegeven. Deze afspraak geldt in ieder geval voor het jaar 2026 en 2027 met ijkmoment voor het jaar 2028.
<i>Pag. 21 eerste alinea</i> Balansprognose en rente-opbrengsten uit de Schatkist.	De balansprognose suggereert inderdaad dat de investeringen in 2026 met eigen middelen worden bekostigd. In de praktijk worden investeringen met vreemd vermogen gefinancierd. De solvabiliteit van de organisatie (= aandeel eigen vermogen in relatie tot het balanstotaal) is laag (c.a. 4%). Renteopbrengsten uit de Schatkist zijn dan ook gevolg van een tijdelijke stalling van (veelal kortlopende) leningen. De renteopbrengst uit de Schatkist bedroeg in 2024 - mede vanwege de relatief hoge percentages € 156.000. We zullen voortaan in de jaarrekening wat meer aandacht besteden aan dit onderwerp.
<i>Pag. 21 onder kopje inhoudelijk</i> Onderuitputting van het oefenbudget	In de jaarrekening wordt toegelicht dat de onderbesteding van het oefenbudget is toe te schrijven aan verschillende factoren. Aan de kant van de brandweer voorzagen we (bij volledige uitvoering van het oefenprogramma) financiële nadelen. Daarom zijn in het oefenprogramma van de brandweer bewust wat scherpere keuzes gemaakt. Er wordt overigens wel degelijk gezamenlijk geoefend met naburige regio's en de Duitse collega's. Dit is alleen niet uitdrukkelijk vermeld in de begroting.
<i>Pag. 21</i> <i>Één na laatste alinea</i> Knelpunt rondom inzet vrijwilligers	Zie toelichting bij kernbevinding 1.
<i>Pag. 21 tweede alinea</i> Gewijzigde programma-indeling	De voormalige programma's "GHOR en Multidisciplinair" zijn nu ondergebracht bij het programma Crisisbeheersing. Niet het programma Overhead. Wel is de overhead vanwege de laatste notitie van de commissie BBV hierover nu anders becijferd. Waarbij aangetekend dat de "overhead" van veiligheidsregio's a-typisch is. Zo is het personeel gehuisvest in kazernes en is de IT-organisatie ook verantwoordelijk voor de operationele informatievoorziening. In die zin meeromvattend dan de "klassieke overhead". We zullen het overzicht vanaf volgend jaar wat nader duiden.
Overstijgende onderwerpen (2.1 samenvatting; par. 3 pagina 6 e.v.)	
3.1 Op het niveau van de individuele gemeente: ga na of maatwerk echt nodig is of dat werken met enkele	Betreft een aandachtspunt voor de gemeenten. Bij VRT zijn maatwerkafspraken en keuzepakketten niet aan de orde.

Opmerking in het rapport	Reactie
keuzepakketten van te leveren diensten voordelen biedt	
3.2 Aandacht aan de juiste verantwoording van bijdragen voor specifieke doelen is van belang om de cijfers te kunnen begrijpen.	Deze algemene opmerking houdt voor VRT verband met de 2 ^e kernbevinding in par. 2.8. (zie hierboven ook de reactie daarop). De rijksbijdrage heeft meer het karakter van een algemeen dekkingsmiddel. Het niet-aangesproken deel wordt als voordeel verwerkt in het saldo en niet als schuld verantwoord op de balans.
3.3 De grondslag voor de raming van personeelskosten in de verschillende stukken is niet uniform.	VRT raamt de personeelskosten in basis op "max -1". Deze afspraak is met de gemeenten gemaakt tijdens de regionalisering van brandweertaken in 2013. De laatste jaren knelt dit uitgangspunt wel enigszins. In de ambtelijke werkgroep voor verbonden partijen kunnen we bespreken of verdere uniformering van de uitgangspunten voor de begroting wenselijk is.
3.4 Inzicht in meerjarige of structurele doorwerking van mee- en tegenvallers ontbreekt of is niet helder	VRT karakteriseert de voor- en nadelen in de tussentijdse rapportage en in de jaarrekening. Waarbij onderscheid wordt gemaakt in incidentele, meerjarige en structurele effecten. Indien er suggesties zijn om het karakter van de effecten in de jaarrekening nog verder te verduidelijken, dan staan we daar natuurlijk voor open.
3.5 Bij gegevensuitwisseling blijven gemeenten verantwoordelijk voor beheer en gebruik van die data. Zorg dat dit is geborgd	Betreft eveneens een aandachtspunt voor de gemeenten.
3.5 Verschillende organisaties denken na over de inzet van kunstmatige intelligentie (AI). Een algemeen kader daarvoor ontbreekt.	VRT werkt op dit moment een plan van aanpak voor het gebruik van AI verder uit, waarin o.a. de aandacht is gevestigd op kaderstelling. Het gebruik van AI is niet per se regiospecifiek. Het delen van nieuwe inzichten in - en ervaringen met - AI binnen de regio juichen we natuurlijk toe.